

BARNETS BÄSTA

STRATEGI FÖR ATT STÄRKA **BARNETS**
RÄTTIGHETER I LUNDS KOMMUN

INLEDNING

Lunds kommun arbetar aktivt för att det ska vara bra för barn att växa upp i Lund. Ett led i den ambitionen är kommunfullmäktiges beslut att barnkonventionen och dess grundläggande principer ska gälla i Lunds kommun samt att konsekvenserna för barn tydligt ska framgå vid alla kommunala beslut.

Barnkonventionen är ett verktyg för att förbättra barns levnadsvillkor. Arbetet med att genomföra barnkonventionen är en process som står under ständig utveckling i strävan att hela tiden förbättras. Det handlar om att ändra attityder, förhållnings- och arbetssätt i olika verksamheter och på olika nivåer i samhället.

Det krävs därför satsningar för att höja medvetenheten hos barn, beslutsfattare och vuxna som arbetar med barn.

På så sätt kan barnperspektivet utvecklas så att barns bästa alltid sätts i centrum.

BARNS RÄTTIGHETER I DET DAGLIGA ARBETET

Barnkonventionen kräver att vi ser till barns behov av trygghet och skydd samtidigt som barn ska respekteras och ha möjlighet att själva kunna påverka sitt liv.

För att barnkonventionen ska bli mer än ord behöver vi se till att beslut som berör barn har beaktats utifrån principen om *barnets bästa*.

Lunds kommun har beslutat att konsekvenserna för barn tydligt ska framgå vid alla kommunala beslut.

Alla verksamheter måste därför utarbeta rutiner och vidta åtgärder för att säkra att barns rättigheter och intressen sätts i främsta rummet.

Med barn avses alla som är mellan 0 och 18 år.

BARNKONVENTIONEN

FN:s konvention om barnets rättigheter antogs av FN:s generalförsamling år 1989. Barnkonventionen definierar i 54 artiklar vilka rättigheter som bör gälla för alla barn i hela världen, oavsett hudfärg, kön, språk, religion, ursprung, funktionsnedsättning eller ställning i övrigt. Sverige ratificerade barnkonventionen som ett av de första länderna 1990 och har därmed förbundit sig att förverkliga den.

Barnkonventionen innehåller fyra grundläggande principer. De ska vara styrande för tolkningen av övriga artiklar men har också en egen självständig betydelse:

Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess föräldrars eller vårdnadshavarens ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt. **Artikel 2.**

Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet. Konventionsstaterna åtar sig att tillförsäkra barnet sådant skydd och sådan omvårdnad som behövs för dess välfärd, med hänsyn tagen till de rättigheter och skyldigheter som tillkommer dess föräldrar, vårdnadshavare eller andra personer som har lagligt ansvar för barnet, och skall för detta ändamål vidta alla lämpliga lagstiftnings- och administrativa åtgärder. Konventionsstaterna skall säkerställa att institutioner, tjänster och inrättningar som ansvarar för vård eller skydd av barn uppfyller av behöriga myndigheter fastställda normer, särskilt vad gäller säkerhet, hälsa, personalens antal, och lämplighet samt behörig tillsyn. **Artikel 3.**

Konventionsstaterna erkänner att varje barn har en inneboende rätt till livet. Konventionsstaterna skall till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling. **Artikel 6.**

Konventionsstaterna skall tillförsäkra det barn som är i stånd att bilda egna åsikter rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid barnets åsikter skall tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. För detta ändamål skall barnet särskilt beredas möjlighet att höras, antingen direkt eller genom företrädare eller ett lämpligt organ och på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurregler, i alla domstols- och administrativa förfaranden som rör barnet. **Artikel 12.**

Sammanfattningsvis ger barnkonventionen uttryck för att barn ska respekteras och att barndomen är värdefull och därför ska värnas.

STRATEGI FÖR ATT STÄRKA BARNETS RÄTTIGHETER I SVERIGE

Riksdagen antog år 2010 en ny Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Strategin består av **nio principer** som uttrycker grundläggande förutsättningar för att stärka barnets rättigheter i Sverige.

- All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
- Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
- Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken.
- Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
- Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
- Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
- Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
- Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

ÅTGÄRDER

Åtgärderna utgår från den nationella strategins principer omformulerade utifrån kommunens ansvar och uppgifter. För varje princip listas åtgärder och aktiviteter. Varje nämnd har ansvar för att säkerställa att beslut som rör barn överensstämmer med barnkonventionen och strategin för att stärka barnets rättigheter.

1. Beslut som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.

- Barnets rättigheter ska beaktas vid alla kommunala beslut.
- Barnperspektivet ska beaktas i alla styrdokument.
- I beslutsunderlag ska det tydligt framgå om beslutet berör barn, hur barn påverkas av beslutet och hur barns bästa beaktas.
- En kommungemensam checklista med anvisningar finns som stöd för arbetet.

2. Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.

- Barns fysiska och psykiska välbefinnande ska alltid beaktas.
- Alla verksamheter har ett ansvar att uppmärksamma och förhindra våld mot barn.
- Alla verksamheter har ansvar för att säkra att åtgärder till stöd och skydd sätts in.

Goda exempel är barnverksamheten Lysmasken som arbetar med barn som upplevt familjevåld och behandlingsprogrammet Kibb som hjälper hela familjer där våld mot barn förekommit.

3. Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.

- I all verksamhet som berör barn ska barnets inflytande säkerställas.
- Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i de frågor barn anser att de berörs av.
- Barns åsikter ska få påverka beslut, insatser och verksamheter.
- Verksamheterna har ansvar att säkerställa att olika grupper av barn får komma till tals, till exempel att underlätta och stödja barn med funktionsnedsättning att uttrycka sina åsikter på lika villkor.
- Undersökningar av hur barn ser på sin livssituation ska genomföras kontinuerligt.

Ett gott exempel är Ungdomstinget som är ungdomarnas eget inflytandeforum. Där möts unga och beslutsfattare i frågor som berör unga. Via dialogen kan unga påverka.

4. Barn och deras föräldrar ska få kunskap om barns rättigheter och vad de innebär i praktiken och föräldrar ska erbjudas stöd i sitt föräldraskap.

- Alla verksamheter ska säkra att barn och föräldrar har tillgång till information om barns rättigheter utifrån behov.
- Varje verksamhet har ansvar att nå sina barn och deras föräldrar med information om verksamheten.
- Föräldrar ska erbjudas stöd i föräldrarollen, till exempel genom information och utbildning.

Ett gott exempel är Komet, ett utbildningsprogram för föräldrar och lärare. Programmet ger verktyg för en bättre kommunikation som leder till en bättre relation mellan den vuxne och barnet.

5. Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.

- Medarbetare och förtroendevalda ska kontinuerligt erbjudas kompetensutveckling i barnkonventionen, barnrättsfrågor, förhållningssätt och metoder.
- Nyanställda ska ges information om barnkonventionen och Lunds kommuns strategi för att kunna göra en god bedömning av hur barn påverkas av beslut.
- Nyckelpersoner ska utbildas för att kunna vara en resurs i kompetensutveckling.

Ett gott exempel är de barnkonventionspiloter som Socialförvaltningen har utsett. Barnkonventionspiloterna har utbildats och träffas nu kring artiklarna i Barnkonventionen för att uppmärksamma svårigheter och tipsa om övningar.

6. Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.

- Samverkan ska ske mellan verksamheterna i kommunen samt med andra relevanta aktörer när så krävs för att barnets bästa ska sättas främst.

Ett gott exempel är samverkansdokumentet mellan socialförvaltningen, skolan och fritidsverksamheten för arbetet kring barn och ungdomars psykiska hälsa.

7. Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.

- Rapporter om barns levnadsvillkor ska inhämtas, utarbetas, analyseras och redovisas.

8. Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

- En kommungemensam barnrättskommitté bestående av representanter för verksamheterna bildas.
- Barnrättskommittén har i uppdrag att följa och utveckla arbetet för att genomföra strategin.
- Barnperspektivet ska uppmärksammas i redovisningar och rapporter
- Nyckelpersoner med särskild kunskap inom barnrättsområdet kan utses.
- Strategin ska följas upp och aktualiseras.

Ett gott exempel är socialnämnden som utifrån aktuell forskning har beslutat om möjligheten att bevilja extra bistånd för Internet-uppkoppling till familjer med ungdomar och extra bistånd för fritidsaktiviteter till barn i familjer med långvarigt försörjningsstöd.

BEGREPP

Barnperspektiv – vuxnas perspektiv på barn

Barnperspektiv är när vuxna försöker sätta sig in i och ta hänsyn till barns situation. Vuxna ska ha ett barnperspektiv för att kunna göra så att det blir på bästa möjliga sätt för barn och att dess rättigheter tillgodoses.

Barnets perspektiv -det som visar sig för barnet

Barnets perspektiv är vad barn tycker. Vuxna kan försöka förstå.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är rättsligt bindande internationella bestämmelser om rättigheter för barn. I konventionen står att alla barn och unga har rätt att få vad de mest behöver och att inte bli utnyttjade och diskriminerade. Som ung har man också rätt att få säga vad man tycker och att bli respekterad för den man är.

Barnkonventionen, **FN:s konvention om barnets rättigheter**, finns i olika versioner

MER KUNSKAP, INSPIRATION OCH VERKTYG

Barnombudsmannen

<http://www.barnombudsmannen.se>

Sveriges Kommuner och Landsting

http://www.skl.se/vi_arbetar_med/demos/demokratiutveckling/mr/barnets-rattigheter

Rädda barnen

<http://www.rb.se>

HÄR FINNS BARNKONVENTIONEN

Kort

www.rb.se/vartarbete/barnkonventionen/Pages/kortversion.aspx

Hela konventionen

www.barnombudsmannen.se/barnkonventionen/konventionstexten

För barn och unga

www.barnombudsmannen.se/for-barn-och-unga

Lättläst

unicef.se/barnkonventionen

På minoritetsspråk

www.barnombudsmannen.se/minoritetssprak

På teckenspråk

www.barnombudsmannen.se/teckensprak/

På engelska

www2.ohchr.org/english/law/crc.htm

Som app

Ladda ner appen Alla barns rätt gratis i App Store eller Google Play (Android).

Uppläst

app.readspeaker.com/proreader/proreader.php?cid=4430&lang=sv_se&voice=emma22k&url=http://www.barnensbibliotek.se/tabid/964/Default.aspx&selhtml=

LUND

STRATEGI FÖR ATT STÄRKA **BARNETS RÄTTIGHETER** I LUNDS KOMMUN.
ANTAGEN AV KOMMUNFULLMÄKTIGE 2012-12-20.

LUNDS KOMMUN

221 00 LUND

KOMMUNKONTORET@LUND.SE

TELEFON (VX): 046-35 50 00

WWW.LUND.SE